

Урок (пара) за технологією критичного мислення з використанням засобів інфомедійної грамотності. Збройна агресія РФ проти України.

А ви думали, що Україна так просто. Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни.

Ліна Костенко

Освітньо-виховна мета: *розвивати критичне мислення через використання засобів інфомедійної грамотності, сприяти формуванню вміння здобувачів освіти аналізувати, перевіряти, співставляти інформацію, вміння розпізнавати фейки та пропаганду в умовах гібридної війни, котру веде проти України РФ; виховувати активну громадянську позицію та сприяти майбутній соціалізації ліцеїстів*

Обладнання: *технологічна картка уроку, мультимедійна презентація, аркуші паперу, маркери*

Тип уроку: урок формування і вдосконалення вмінь та навичок.

ПЕРЕБІГ УРОКУ

I. «Криголам» (розминка)

Слово вчителя

Ми воїни. Не ледарі. Не лежні
І наше діло праведне й святе.
Бо хто за що, а ми за незалежність.
Отож нам так і важко через те.

Це слова неперевершеної Ліни Костенко, людини-патріота, людини-епохи, що є моральним авторитетом нашого народу. Чи згодні ви саме із такою характеристикою нашої нації?

Відповіді учнів.

II. Виклик (актуалізація)

Зачитування та обговорення епіграфа уроку та коментар учнів

1. Чи справді це так? Як ви думаєте?
2. Якщо так, то чому, не зважаючи на історичний досвід, ми знову змушені повторювати тернистий шлях боротьби, вже вкотре?
3. Хто винен у тому, що ми ходимо по колах історії?
4. Можливо, ми «ексклюзив» у тому, що повторюємо помилки минулого?

Слово вчителя

Ми пройшли дві революції – Помаранчеву та Революцію Гідності, а якщо враховувати Революцію на граніті, то цілих три. Незалежна Україна двічі намагалась скоригувати свій тернистий шлях у напрямку розбудови державності. Давайте визначимо особливості цих двох спроб-подій (Помаранчевої революції та Революції Гідності) за допомогою діаграми Венна.

Робота в парах – відображення діаграми на папері за допомогою маркерів, презентація діаграми.

Діаграма Венна

Помаранчева
Революція 2004 р.

Революція
Гідності 2013-2014 рр.

Підсумок: на відміну від Помаранчевої революції, коли вдалося врегулювати політичну кризу мирним шляхом, Революція Гідності «піднесла на стяг» незалежності Небесну Сотню, Україна стала вразливою перед зовнішньою загрозою з боку РФ.

(ознайомлення з темою та завданнями уроку; вчитель коментує наявні в ліцеїстів картки оцінювання)

Картка самооцінювання

Прізвище, ім'я учня _____ Дата _____

Критерії	Оцінка 0-26.
Я брав активну участь у роботі на уроці	
Я сумлінно виконував завдання	
Я аргументовано висловлював власні думки	
Я брав активну участь у підготовці презентації	
Я охоче виконував нестандартні завдання	
Я вдало узагальнював думки інших	
Загальна кількість балів	

III. Осмислення

Проблемне питання:

«Російська весна» 2014 року була синтезом фашизму, сталінізму, російського націоналізму та російського православ'я, або тим, що Ларуель назвав червоним, білим і коричневим компонентами проекту «Новоросія».

Словникова робота в групах (метод асоціацій)

- Анексія;
- агресія;
- окупація;
- гібридна війна;
- інформаційна війна.

Робота з історичним документом.

1.ОКУПАЦІЯ РФ АР КРИМ

ІСТОРИЧНА ДОВІДКА:

МАЙЖЕ ДВА СТОРІЧЧЯ КРИМ БУВ ВОЛОДІННЯМ ЗОЛОТОЇ ОРДИ, А З СЕРЕДИНИ XV СТОЛІТТЯ І ДО 1783 РОКУ НА ПІВОСТРОВІ РОЗТАПОВУВАЛОСЬ КРИМСЬКЕ ХАНСТВО, ЯКЕ ЗНАХОДИЛОСЬ У ВАСАЛЬНІЙ ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОСМАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ. БІЛЬШЕ ТРЬОХСОТ РОКІВ ІСТОРІЇ КРИМУ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ПОВ'ЯЗАНІ З КРИМСЬКОТАТАРСЬКИМ НАРОДОМ. У 1783 РОЦІ ІМПЕРАТРИЦЯ КАТЕРИНА II ВИДАЛА МАНІФЕСТ, «ПРО ПРИЙНЯТТЯ ПІВОСТРОВА КРИМСЬКОГО, ОСТРОВА ТАМАНІ І ВСІЄЇ КУБАНСЬКОЇ СТОРОНИ ПІД РОСІЙСЬКУ ДЕРЖАВУ». КРИМСЬКЕ ХАНСТВО ЛІКВІДОВУВАЛОСЬ, А КРИМ СТАВАВ ЧАСТИНОЮ РОСІЙСЬКОЇ ІМПЕРІЇ, У СКЛАДІ ЯКОЇ ВІН ПЕРЕБУВАВ 134 РОКИ. 19 ЛЮТОГО 1954 РОКУ ПРЕЗИДІЯ ВЕРХОВНОЇ РАДИ СРСР, ВРАХОВУЮЧИ СПІЛЬНІСТЬ ЕКОНОМІКИ, ТЕРИТОРІАЛЬНУ БЛИЗЬКІСТЬ, ТІСНІ ГОСПОДАРСЬКІ І КУЛЬТУРНІ ЗВ'ЯЗКИ МІЖ КРИМОМ ТА УКРАЇНОЮ, ПОЗИЦІЮ УРЯДІВ РРФСР ТА УРСР, УХВАЛИЛА УКАЗ «ПРО ПЕРЕДАЧУ КРИМСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗІ СКЛАДУ РРФСР ДО СКЛАДУ УРСР».

Прокоментуйте документ. Як можна назвати з точки зору медіаграмотності російське твердження про те, що «Крим – подарунок М. Хрущова Україні»? (учні висловлюються та аргументують чи це фейк чи пропаганда).

РОБОТА З ДОКУМЕНТАМИ

- Зокрема, удару по Україні завдали в спину, таємно, без оголошення війни, в час найбільш трагічних подій, коли в центрі української столиці масово гинули мирні люди. Головним виправданням вторгнення, яким прикривалися російські війська, було нібито незаконне усунення Януковича від влади. Але станом на 20 лютого Янукович перебував у Києві як легітимний президент. Тобто агресія розпочалася до того, як Янукович втік з України та був офіційно відсторонений від влади. Також тривалий час Путін взагалі не визнавав факт участі власних військ в анексії півострова.
- Коли російським спецслужбам не вдалося утримати маріонетковий режим Януковича, який вів країну в повну залежність від Росії, вони готувалися до захоплення України вже військовим шляхом. І щоб дестабілізувати ситуацію, спецслужбами Росії була розпочата операція під назвою «російська весна», яка передбачала захоплення не тільки Криму, але і всього південно-східного поясу: Харків, Донецьк, Луганськ, Запоріжжя, Дніпропетровськ, Херсон, Миколаїв, Одеса...
О.Турчинов, виконувач обов'язків Президента України з 23.02-7.06.2014р.

Якими були передумови початку агресії РФ проти України з огляду на зміст документу?

Чому саме Крим став першим на шляху агресії РФ?

*Прокоментуйте історичну карикатуру за поданим планом.
(план характеристики історичної карикатури у зошитах учнів).*

Перегляд відео про анексію Криму. Покликання:

<https://www.facebook.com/watch/?v=306272880080348>

Які емоції у вас викликав відеоролик? Хто винен в анексії Криму?

Робота в групах з історичними документами:

Робота з історичним джерелом

Із виступу О. Турчинова, в.о. президента України. 13 квітня 2014 р.

«Ми робили все, аби уникнути людських жертв. Але ми готові дати відсіч всім спробам вторгнення, дестабілізації та терористичним діям зі зброєю в руках. РНБО прийняла рішення розпочати широкомасштабну антитерористичну операцію із залученням Збройних Сил України. Ми не дамо Росії повторити кримський сценарій у східному регіоні України».

Запитання

1. Як пояснив О. Турчинов необхідність розпочати АТО ?
2. Чого спочатку намагалась уникнути Україна ?

Документ 2.

Робота з історичним документом

Висновки Європейської ради (3 березня 2014 р.)

Європейський Союз рішуче засуджує явне порушення суверенітету й територіальної цілісності України актами агресії, що вчинені Збройними силами Росії, як і дозвіл на їх застосування на території України, ухвалений 1 березня 2014 року Радою Федерації Росії.

Запитання до документа:

1. Які дії Росії засудив Європейський Союз ?
2. Як було кваліфіковано ці дії ?

Робота з історичним документом

Міністр закордонних справ Латвії Е. Рінкевичс (Твітер) (2014).

Російське вторгнення в Україну повинно бути розцінено Радою Безпеки ООН як акт агресії, ООН має реагувати відповідно, це – війна.

Міністр закордонних справ Канади Дж. Бейрд (Твітер) (2014)

Російські акти агресії та залякування по відношенню до України вимагають колективної реакції.

З виступу на радіо міністра закордонних справ Польщі Р. Сікорського (2014)

Нам потрібен перегляд відносин з Росією. Країна, яка вдається до агресії проти іншої європейської країни-сусіда, не може розраховувати, що ми повернемося до відносин business as usual... Запровадження економічних санкцій проти РФ націлене на досягнення результатів у більш довгостроковій перспективі, а Україна потребує допомоги вже сьогодні... Найбільше Україні можуть допомогти США.

Запитання до уривків джерел

1. Проаналізуйте, як світова спільнота відреагувала на агресію Російської Федерації проти України ?

Яким було ставлення світової спільноти до агресивних дій Росії щодо України?

Робота в групах, заповнення концептуальної таблиці за матеріалом підручника В. Власова та С. Кульчицького (шаблон таблиці має кожна з 5 груп)

Лінії порівняння	Причини і передумови	Основні події	Гаряча фаза	Гібридна війна	Наслідки
Анексія Криму					
Агресія на Сході України					

Для заповнення таблиці використовуються наступні методи:

- 1) Вступне слово вчителя;
- 2) марковане читання;
- 3) обговорення інформації, виокремлення головних подій війни на Сході;
- 3) перегляд відео про Іловайський котел

<https://www.youtube.com/watch?v=iEuSVeKUKAE>

Дебальцеве

<https://www.youtube.com/watch?v=IzhbfFG91J4>

Донецьке летовище

<https://www.facebook.com/watch/?v=10158351195981843>

Аналіз документальної хроніки.

- 1) Які емоції викликає у вас побачене?
- 2) Чому, на ваш погляд, попри значні втрати Україна змогла зупинити просування ворога і не дати зреалізувати план «Новоросія»?
- 3) *Чому Україна пішла на підписання Мінських угод? Чому після Мінську-1, було підписано Мінськ-2 і як це вплинуло на ситуацію на Сході України та в Криму?*

IV. Рефлексія

Збройна агресія є лише одним з елементів гібридної війни Росії проти України. Іншими елементами стали:

- пропаганда, що базується на брехні та підміні понять;
- торговельно-економічний тиск;
- енергетична блокада;
- терор і залякування громадян України;
- кібер-атаки;
- категоричне заперечення самого факту війни попри наявність безлічі неспростованих доказів;
- використання у своїх інтересах проросійських сил та держав-сателітів;
- звинувачення іншої сторони у власних злочинах.

- *Що таке гібридна війна? Чому одним із її важливих елементів є пропаганда та продукування фейкових новин?*
- *Пригадайте приклади таких фейкових новин для дискредитації України в очах світової спільноти.*
- *Чи потрібно нам дивитися російські пропагандистські канали та проросійські медіа в Україні?*

1) Обговорення проблемного питання (**«мозковий штурм»**)

2) Метод «Займи позицію».

Питання:

Російські ЗМІ активно поширюють ідею про те, що події в Україні 2013-2014 рр. є державним переворотом, і саме вони спровокували дії РФ щодо анексії Криму та розв'язання війни на Донбасі «для захисту російськомовного населення»

Яким є ваше ставлення до цієї тези? (згоден, не згоден, не визначився)

V. Домашнє завдання. Опрацювати відповідний параграф підручника, знайти приклади фейкових новин про висвітлення подій російської агресії щодо України.

Оцінювання.

Технологічна картка уроку

№ з/п	Етап	Тривалість	Мета етапу
I	«Криголам»	5 хв	викликати цікавість, активізувати розумову діяльність
II	Виклик	10 хв	мотивувати, здійснити технічний коментар уроку
III	Осмислення 1. Постановка проблемного питання; 2. Робота з історичними документами, обговорення; 3. Робота з історичною карикатурою, відповіді на запитання; 4. Перегляд та аналіз відео про анексію Криму, аналіз за планом. 5. Робота над заповненням концептуальної таблиці. 6. Перегляд відео з подальшим обговоренням.	5хв. 10 хв. 5 хв. 3+2 хв. 5 хв. 15 хв. 3+2 хв. 5 хв. 5 хв.	набувати нових знань шляхом активної творчо-пошукової діяльності, аналізу, розвивати критичне та системне мислення, вдосконалювати навички медіаграмотності через аналіз документів, історичних мемів, документальної хроніки
IV	Рефлексія	10 хв	розвивати навички формулювати висновки, аргументовані відповіді на проблемні питання
V	Домашнє завдання. Оцінювання	5 хв	Розвивати навички самооцінювання, сприяти вмінню побачити себе частиною команди та оцінити свій

			внесок у загальний результат
--	--	--	---------------------------------